

Procedura postępowania z dzieckiem sprawiającym trudności wychowawcze i przejawiającym agresję obowiązująca w Przedszkolu nr 2 im. Kubusia Puchatka w Hajnówce

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230)
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 900 ze zm.)
- Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz.1606)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły i stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 356)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1798)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. z 2020 r. poz. 1604)
- Program wychowawczo- profilaktyczny Przedszkola nr 2 im. Kubusia Puchatka

Wstęp

Trudności wychowawcze u dzieci w wieku przedszkolnym stają się coraz powszechniejszym zjawiskiem. Wzrasta liczba dzieci niepokojących rodziców i nauczycieli różnymi nieprawidłowymi formami zachowań. Jest to objaw nieunikniony i wynikający z obecnego rozwoju cywilizacyjnego.

Klasyfikacja rodzajów trudności wychowawczych obejmuje:

- dzieci przejawiające agresję fizyczną;
- dzieci przejawiające agresję słowną;
- dzieci z nadpobudliwością psychoruchową.

Dzieci z agresją fizyczną przejawiają takie formy zachowań jak : bicie innych dzieci, np. popychanie, gryzienie, drapanie, szczypanie, wywoływanie konfliktów z innymi, niszczenie przedmiotów, bicie osób dorosłych i zwierząt lub narzucanie kolegom form zabawy.

Dzieci przejawiające agresję słowną skarżą, przezywają, używają brzydkich słów, wyśmiewają innych, plotkują, intrygują lub są aroganckie.

Natomiast dzieci z nadpobudliwością psychoruchową często są: bardzo ruchliwe, zaczepne, nie mogą spokojnie usiedzieć, łatwo wybuchają krzykiem i płaczem, grymaszą, trudno im dłużej skupić uwagę, niedokładne w działaniu chaotyczne, niecierpliwe (przerywają wykonywaną czynność), szybko się męczą, głośno zachowują, uparte i nieposłuszne, roztargnione, rozrzucają zabawki i ubrania.

I. Cele procedury:

1. Eliminowanie agresji jako zagrożenia dla bezpieczeństwa wychowanków korzystających ze świadczeń przedszkola.
2. Usprawnienie i zwiększenie skuteczności oddziaływań wychowawczych wobec dzieci wykazujących nieodpowiednie zachowania.
3. Uświadomienie rodzicom dziecka ich roli w procesie wychowawczym i wypracowanie metod współpracy pomiędzy przedszkolem a rodzicami w pokonywaniu trudności wychowawczych.
4. Wskazywanie działań zapobiegawczych, profilaktycznych oraz naprawczych w stosunku do zachowań dzieci sprawiających trudności wychowawcze.

II. Sposoby przeciwdziałania wystąpieniu niebezpiecznych sytuacji inicjowanych przez wychowanków przedszkola

1. Nauczyciel jest zobowiązany do:

- ustalania norm bezpiecznego zachowania się dzieci w przedszkolu;
- ustalenia wraz z dziećmi „kodeksu przedszkolaka”;
- do omawiania zasad bezpieczeństwa, przestrzegania dzieci przed zagrożeniami;
- oceniania zachowań zagrażających zdrowiu w różnych sytuacjach;
- uczenia zasad postępowania warunkujących bezpieczeństwo, przedstawiania skutków niebezpiecznych zachowań dzięki opowiadaniu bajek, wyświetlaniu filmów, zabawie i inne.

2. Nauczyciel ma obowiązek:

- otoczyć wszystkie dzieci opieką i zapewnić im nadzór;
- przewidywać sytuacje niebezpieczne i unikać ich;
- nauczyciel nie może pozostawiać dzieci bez opieki.

III. Reguły postępowania doraźnego wobec przejawów agresji

1. Nauczyciele i pracownicy przedszkola zobowiązani są do przeciwstawiania się przejawom agresji ze strony dzieci.
2. Podejmując interwencję wobec dziecka, które przejawia trudne zachowania wobec innych oraz agresję, należy dążyć do zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim wychowankom, a także sobie.
3. Reakcja wobec przejawów agresji powinna być adekwatna do skali zagrożenia spowodowanego agresją, jak również do okoliczności zdarzenia, wieku i stopnia rozwoju sprawcy.
4. Podejmując interwencję wobec agresywnego dziecka, należy powstrzymać się od przejawiania w stosunku do niego agresji fizycznej i słownej (nie należy: obrażać dziecka, zawstydząć go ani oceniać, ocenie podlega zachowanie, a nie osoba). Reakcja powinna być stanowcza, a przekaz słowny prosty i jasny.
5. W przypadku konieczności powstrzymania dziecka przed zadaniem ciosu innej osobie, bądź w celu rozdzielenia bijących się dzieci, czy też pozbawienia dziecka niebezpiecznego przedmiotu, należy uniemożliwić dziecku działania niepożądane.

6. Działaniom skierowanym na usunięcie bezpośredniego zagrożenia powinna towarzyszyć próba wyciszenia dziecka poprzez rozmowę czy odwrócenia jego uwagi itp.
7. Wychowankowie, przeciwko którym skierowana była agresja, powinni zostać otoczeni opieką, a w razie doznania przez nich krzywdy powinna zostać udzielona im pomoc.
8. Osoba podejmująca interwencję, niebędąca wychowawcą grupy, do której uczęszcza agresywny wychowanek, informuje o zdarzeniu wychowawcę.
9. Wychowawca przeprowadza rozmowę z dzieckiem agresywnym w celu wyjaśnienia przyczyn niewłaściwego zachowania.
10. Fakt agresywnego zachowania dziecka powinien być odnotowany w karcie indywidualnych rozmów z rodzicami lub zgłoszony bezpośrednio rodzicowi odbierającemu w danym dniu dziecko z przedszkola.

IV. Zasady postępowania w sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia wynikających z trudnych zachowań dziecka:

1. Celem działań doraźnych zawartych w procedurze jest przywrócenie stanu bezpieczeństwa dla wszystkich uczestników zdarzenia. Działania są prowadzone do momentu, aż minie stan bezpośredniego zagrożenia zdrowia/życia.
2. Przeciwdziałamy agresji, zachowując bezpieczny dystans od dziecka agresywnego, stosując komunikat werbalny. Jeśli to nie wystarcza przytrzymujemy dziecko (o zamiarze zastosowania przymusu należy dziecko uprzedzić) lub izolujemy go zapewniając bezpieczne warunki dla niego i innych.
3. Wzywamy drugą osobę (pomoc nauczyciela, woźną oddziału lub innego nauczyciela) w celu zapewnienia bezpieczeństwa pozostałym wychowankom.
4. Jeżeli któreś dziecko jest poszkodowane udzielamy mu koniecznej pomocy.
5. Dziecko agresywne powinno być odizolowane lub zabrane do odosobnionego pomieszczenia przez nauczyciela udzielającego pomocy. W przypadku braku takiej możliwości należy pozostałym dzieciom zapewnić bezpieczeństwo przez wyprowadzenie ich do innej sali.
6. O zdarzeniu niezwłocznie powiadamy Dyрекcję i rodziców/opiekunów dziecka.
7. Sporządzamy notatkę służbową, w której wymienione są osoby biorące udział w zdarzeniu, jego czas i przebieg.

8. Rodzic/opiekun prawny podpisuje zgodę na przytrzymanie dziecka w sytuacjach, kiedy jego zachowanie zagraża bezpieczeństwu i/lub zdrowiu jego i innych osób pozostających w bezpośrednim otoczeniu.

(Załącznik nr 1)

9. Brak takiej zgody jest podstawą do wezwania pogotowia ratunkowego.

10. Każdorazowo gdy nie możemy opanować sytuacji za pomocą środków własnych wzywamy służby ratownictwa medycznego.

11. Nauczyciel gromadzi odpowiednią dokumentację z obserwacji pedagogicznej dziecka dotyczącej trudnych zachowań dziecka. *(Załącznik nr 2)*

V. Reguły postępowania systemowego wobec dziecka sprawiającego trudności wychowawcze i przejawiającego agresję

1. Wychowawca grupy w ramach spotkań z rodzicami omawia wzajemne relacje między przedszkolem a środowiskiem rodzinnym dziecka, obowiązki w zakresie współdziałania w procesie wychowawczym oraz zakres odpowiedzialności za zachowanie dziecka.

2. Nauczyciel podejmuje działania wychowawcze wg. Programu wychowawczo-profilaktycznego obowiązującego w przedszkolu "Stop agresji i przemocy" zmierzające do eliminacji trudności dziecka oraz rozwiązywania występujących problemów.

3. W przypadku powtarzających się przejawów agresji i innych zachowań powodujących trudności wychowawcze nauczyciel przeprowadza z rodzicami dziecka rozmowę, w której omawia problem. Informuje ich o dotychczas podjętych działaniach ukierunkowanych na korekcję niepożądanych zachowań dziecka oraz o zaplanowanych działaniach wychowawczych. Zobowiązuje rodziców do współpracy w realizacji przedstawionych czynności i wskazuje zadania możliwe do podjęcia w środowisku rodzinnym dziecka. Działania te nauczyciel dokumentuje notatką służbową.

4. Rodzice dzieci przejawiających niebezpieczne zachowania (ucieczki, agresja, autoagresja, uporczywy, histeryczny krzyk, itp.) zobowiązani są:

- do uczestnictwa w wyjściu /wycieczce razem z dzieckiem w celu zapewnienia opieki i bezpieczeństwa dziecku;

- lub nieprzyrowadzania dziecka do przedszkola w dniu wyjścia/wycieczki.

5. W sytuacji gdy zachowanie dziecka (np.: agresja skierowana do innych, autoagresja, ucieczki: z sali, z placu zabaw i podczas wspólnych wyjść i inne.)

- zagraża jego bezpieczeństwu i bezpieczeństwu rówieśników oraz osób pracujących z dzieckiem;
- uniemożliwia prawidłowe funkcjonowanie grupy w przedszkolu i poza przedszkolem (np.: w kinie, teatrze, podczas jazdy autokarem, w sklepie itp.) nauczyciel wzywa rodzica, pogotowie lub policję;
- o wezwaniu pogotowia/policji powiadomieni zostają rodzice/opiekunowie dziecka oraz dyrektor przedszkola;
- zostaje sporządzona przez nauczyciela notatka służbowa zawierająca opis czynności podjętych przez przedszkole oraz właściwe służby (pogotowie);
- pod notatką podpisy składają rodzice i osoby biorące udział w zdarzeniu.

6. O niebezpiecznym zachowaniu dziecka, którego skutkiem jest ciężkie uszkodzenie ciała lub śmierć zawiadamia się niezwłocznie rodziców pogotowie i policję.

7. Nauczyciele zobowiązani są do wspomagania rodziców w pracy wychowawczej z dzieckiem, m.in. poprzez doradztwo w zakresie dobrych praktyk wychowawczych, wskazanie odpowiedniej literatury, proponowanie odpowiednich zabaw i ćwiczeń do realizacji w środowisku rodzinnym, przekazanie informacji o instytucjach wspomagających rodzinę.

8. Nauczyciel konsultuje trudności wychowawcze ze specjalistami za zgodą rodzica dziecka przejawiającego agresję.

9. Wychowawca wraz psychologiem/ pedagogiem dziecka sprawiającego trudności wychowawcze podejmuje działania w celu organizacji dla niego oraz ewentualnie także dla jego rodziców form pomocy psychologiczno-pedagogicznej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

10. W przypadku nieskuteczności działań podejmowanych przez wychowawcę nauczyciel przedstawia problem „Trudnego dziecka” na zebraniu Rady Pedagogicznej.

11. Jeśli zachowanie dziecka nadal nie ulega poprawie należy zorganizować wspólne spotkanie rodziców, wychowawców, w obecności Dyrektora. Wychowawca i psycholog/pedagog sugeruje badania w Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej lub inne oddziaływania w celu otrzymania dalszych wskazówek dotyczących prowadzenia dziecka.

12. W razie nasilania się zachowań zagrażających zdrowiu lub życiu innych dzieci lub samego wychowanka podejmuje się następujące działania:

a) do grupy dziecka wchodzi specjaliści na wniosek nauczyciela z grupy, celem obserwacji

funkcjonowania dziecka w grupie;

b) dyrektor przedszkola na wniosek nauczyciela powołuje zespół problemowy, celem opracowania programu eliminowania trudnych, niebezpiecznych zachowań dziecka:

- w skład zespołu problemowego wchodzi: nauczyciele z grupy i specjaliści;

- sporządzony zostaje protokół z zespołu problemowego, pod którym podpisują się wszyscy uczestnicy zespołu;

- o podjętych ustaleniach nauczyciele z grupy informują rodziców dziecka

c) jeśli powyższe ustalenia nie przynoszą pożądanego skutku, a zachowanie dziecka nadal zagraża innym lub jemu samemu:

- dyrektor przedszkola na wniosek nauczyciela powołuje zespół problemowy;

- w skład zespołu problemowego wchodzi: dyrektor przedszkola, nauczyciele z grupy, specjaliści, rodzice dziecka;

- sporządzony zostaje protokół z zespołu problemowego, pod którym podpisują się wszyscy uczestnicy zespołu;

d) w przypadku braku współpracy, a także zignorowania ustalonych oddziaływań w domu lub niestosowania się rodziców (opiekunów prawnych) do ustalonych na zespole problemowym rozwiązań (np. uczestniczenia rodziców/opiekunów prawnych w warsztatach dla rodziców, zgłoszenia się do poradni specjalistycznej, organizacji dla dziecka dodatkowych zajęć poza placówką itp.) i nadal występują niebezpieczne zachowania wychowanka:

- na wniosek nauczyciela dyrektor powołuje kolejny zespół problemowy, w którego skład wchodzi dyrektor, nauczyciele z grupy dziecka, specjaliści, rodzice;

- w skład zespołu problemowego mogą wchodzić zaproszeni przez dyrektora przedstawiciele PCPR-u, kurator sądowy, lekarz i inni.

13. Jeżeli rodzice nie stosują się do ustalonych rozwiązań dyrektor na wniosek Rady Pedagogicznej składa pismo do PCPR -u i do Sądu Rodzinnego Wydział Rodziny i Nieletnich celem wglądu w sytuację rodzinną dziecka.

Procedura została zatwierdzona Uchwałą Rady Pedagogicznej i wchodzi z dniem 14.05.2024r.

Załącznik nr 1

.....

Imię i nazwisko rodzica/ opiekuna prawnego

.....

adres zamieszkania

Zgoda

Wyrażam zgodę na przytrzymanie mojego syna/ córki
w sytuacjach kiedy jego/ jej zachowanie zagraża bezpieczeństwu i/lub zdrowiu jego /jej lub innych dzieci/
osób dorosłych.

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego

Załącznik nr 2

OBSERWACJA TECHNIKĄ tzw. „Próbek zdarzeń”

Imię i nazwisko dziecka.....

Data obserwacji	Czas trwania obserwacji	Opis sytuacji obserwowanych	Opis zachowania dziecka	Podpis obserwatora